

มาตรฐานระบบการจัดการ ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

Occupational Safety and Health Management System Standard

สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน)
Thailand Institute of Occupational Safety and Health (Public Organization)

ชื่อหนังสือ : มาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
Occupational Safety and Health Management System Standard (สสพท. 1-4-01-00-2562)

ชื่อผู้แต่ง : คณะทำงานจัดทำมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อม
ในการทำงาน

ปีที่พิมพ์ : ปี พ.ศ. 2562

ครั้งที่พิมพ์ : จัดพิมพ์ครั้งที่ 1

โรงพิมพ์ : บริษัท ชยากร พรินต์ติ้ง จำกัด

27 ถนนเพชรเกษม 81 แขวงหนองแขม เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร 10160
โทรศัพท์ 02 8120770

ISBN : 978-616-8026-08-3

คณะอนุกรรมการวิชาการ

1. นางสาวสุดิธิดา กรุงไกรวงศ์	ประธานคณะอนุกรรมการ
2. นายวิเลิศ เจตยานุวัตร	อนุกรรมการ
3. นายเกียรติศักดิ์ บุญสนอง	อนุกรรมการ
4. นางลัดดา ตั้งจินตนา	อนุกรรมการ
5. นายสีบศักดิ์ นันทวานิช	อนุกรรมการ
6. นายประมุข โอศิริ	อนุกรรมการ
7. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา	อนุกรรมการ
8. ผู้อำนวยการสำนักบริการวิชาการ	อนุกรรมการ
9. นายธนภุต หนองศรีโกคิน	อนุกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการ

จัดทำมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย
และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

1.	นางสาวสุดธิดา	กรุงไกรวงศ์	ประธานคณะกรรมการ
2.	นายวิเลิศ	เจตียนนุวัตร	คณะกรรมการ
3.	นางลัดดา	ตั้งจินตนา	คณะกรรมการ
4.	นายโสภณ	พงษ์โสภณ	คณะกรรมการ
5.	นางพรทิพย์	ทองเอี่ยม	คณะกรรมการ
6.	นายวิชิต	เอื้อสมานจิต	คณะกรรมการ
7.	นายเสริมศักดิ์	อยู่เป็นสุข	คณะกรรมการ
8.	นายธนกฤต	ธนวนศ์โกคิน	คณะกรรมการ
9.	นายพฤทธิพงษ์	สามสังข์	คณะกรรมการ
10.	นางสาวสุภารัตน์	คะตา	คณะกรรมการ
11.	นางสาวปานฤทัย	ไชยสิทธิ์	คณะกรรมการ
12.	นางสาวจirinันท์	อินทร์มณี	คณะกรรมการ
13.	นางสาวณัฐจิต	อันเมฆ	คณะกรรมการ
14.	นางสาวอังคณา	ใหม่จิ้น	คณะกรรมการ
15.	นางสาวอภิสราร	พระสมิง	คณะกรรมการ
16.	นางสาวพัชพร	ศรีสงวน	คณะกรรมการ
17.	นางสาวนันทิษา	อรชร	คณะกรรมการ
18.	นางสาวมาลินี	มุสิกะ	คณะกรรมการ

คำนำ

สถาบันส่งเสริมความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน) ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยกำหนดอำนาจหน้าที่หนึ่งของสถาบันส่งเสริมความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน) คือ การพัฒนาและสนับสนุนการจัดทำมาตรฐานเพื่อส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

กระทรวงแรงงานได้ออกกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 ลงวันที่ 24 มิถุนายน 2553 กำหนดให้สถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป นายจ้างต้องจัดให้มีระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- 1) นโยบายด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 2) โครงสร้างการบริหารด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 3) แผนงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และการนำไปปฏิบัติ
- 4) การประเมินผลและทบทวนการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 5) การดำเนินการปรับปรุงด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

เพื่อให้สถานประกอบกิจการมีแนวทางในการปฏิบัติให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงฯ ดังกล่าว สถาบันส่งเสริมความปลอดภัยฯ จึงได้จัดทำมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และจากการที่สถานประกอบกิจการได้นำมาตรฐานไปดำเนินการด้วยความสมัครใจใน พ.ศ. 2562 จำนวนกว่า 50 แห่ง พบว่า ยังมีข้อควรปรับปรุงบางส่วน สถาบันส่งเสริมความปลอดภัยฯ จึงได้นำมาตรฐานดังกล่าวมาทบทวนอีกครั้ง โดยรวบรวมข้อเสนอแนะและข้อสังเกตจากคณะที่ปรึกษา นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณา เพื่อให้สถานประกอบกิจการทุกประเภทสามารถนำมามาตรฐานฉบับนี้ไปดำเนินการในการจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความปลอดภัยและสามารถพัฒนาศักยภาพองค์กรสู่มาตรฐานสากลได้ต่อไป

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คณะอนุกรรมการวิชาการ	ก
คณะทำงานจัดทำมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน	ข
คำนำ	ค
1. บทนำ	1
2. ขอบข่าย	2
3. คำนิยาม	2
4. ข้อกำหนด	3
4.1 ข้อกำหนดทั่วไป	3
4.2 นโยบายความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน	4
4.3 โครงสร้างการบริหารด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน	4
4.4 แผนงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และการนำไปปฏิบัติ	6
4.5 การประเมินผลและการทบทวนการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อม ในการทำงาน	8
4.6 การดำเนินการปรับปรุงด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน	9
5. เอกสารอ้างอิง	10

1. บทนำ

มาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานฉบับนี้จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้สถานประกอบกิจการนำไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 ลงวันที่ 24 มิถุนายน 2553 กำหนดให้สถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป นายจ้างต้องจัดให้มีระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของสถานประกอบกิจการ ซึ่งนำไปสู่การดำเนินการในเรื่องมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปต่อยอดสู่ระบบมาตรฐานสากลได้ รวมทั้งส่งเสริมภาพลักษณ์ ความรับผิดชอบต่อที่มีต่อสถานประกอบกิจการ ซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นใจในการประกอบกิจการ

โดยแนวคิดของมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานจะครอบคลุมระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่สถานประกอบกิจการต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานดังกล่าว

2. ขอบข่าย

มาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานได้จัดทำขึ้น โดยมีขอบข่ายประกอบด้วย

- 1) นโยบายด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 2) โครงสร้างการบริหารด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 3) แผนงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และการนำไปปฏิบัติ
- 4) การประเมินผลและทบทวนการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 5) การดำเนินการปรับปรุงด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

3. คำนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีดังต่อไปนี้

- 3.1 **กฎหมายความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน** หมายถึง พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ.2554 และกฎหมายความปลอดภัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 3.2 **ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน** หมายถึง การกระทำหรือสภาพการทำงาน ซึ่งปลอดภัยจากเหตุอันจะทำให้เกิดการประสพอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจหรือสุขภาพอนามัยอันเนื่องมาจากการทำงานหรือเกี่ยวกับการทำงาน
- 3.3 **วัตถุประสงค์ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน** หมายถึง จุดมุ่งหมายด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ที่ต้องการบรรลุผลซึ่งกำหนดขึ้นโดยสถานประกอบกิจการ
- 3.4 **สถานประกอบกิจการ** หมายถึง หน่วยงานแต่ละแห่งของนายจ้างที่มีลูกจ้างทำงานอยู่ในหน่วยงาน
- 3.5 **นายจ้าง** หมายถึง นายจ้างตามพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554
- 3.6 **ลูกจ้าง** หมายถึง ลูกจ้างตามพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554
- 3.7 **ผู้แทนนายจ้างระดับบริหาร** หมายถึง ลูกจ้างระดับบริหารซึ่งมีอำนาจหน้าที่กระทำการแทนนายจ้างสำหรับกรณีการจ้าง การลดค่าจ้าง การเลิกจ้าง การให้บำเหน็จ การลงโทษหรือการวินิจฉัยข้อร้องทุกข์ และได้รับมอบหมายเป็นหนังสือให้กระทำการแทนนายจ้าง
- 3.8 **อันตราย** หมายถึง สภาวะการณ์ที่มีเหตุอันจะทำให้เกิดความสูญเสีย
- 3.9 **อุบัติเหตุ** หมายถึง เหตุการณ์ที่ไม่มีผู้ใดตั้งใจให้เกิด เมื่อเกิดขึ้นแล้วมีผลทำให้เกิดการบาดเจ็บ หรือเสียชีวิต หรือทรัพย์สินเสียหาย

- 3.10 **เหตุการณ์เกือบเป็นอุบัติเหตุ** หมายถึง เหตุการณ์ที่ไม่มีผู้ใดตั้งใจให้เกิด เมื่อเกิดแล้วไม่มีผลของการบาดเจ็บ หรือเสียชีวิต หรือทรัพย์สินเสียหาย
- 3.11 **ความสูญเสีย** หมายถึง การบาดเจ็บหรือเสียชีวิตหรือทรัพย์สินเสียหายหรือเจ็บป่วยหรือเป็นโรค
- 3.12 **การจัดการความเสี่ยง** หมายถึง การชี้บ่งอันตราย การประเมินความเสี่ยง และการจัดทำแผนจัดการความเสี่ยง
- 3.13 **การชี้บ่งอันตราย** หมายถึง กระบวนการค้นหาและแจกแจงองค์ประกอบของอันตราย
- 3.14 **ความเสี่ยง** หมายถึง ระดับของอันตรายที่บ่งบอกว่ายอมรับได้หรือยอมรับไม่ได้
- 3.15 **การประเมินความเสี่ยง** หมายถึง กระบวนการจัดระดับของอันตราย โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ของโอกาสที่จะเกิดความสูญเสียและผลของความรุนแรงจากความสูญเสีย
- 3.16 **แผนจัดการความเสี่ยง** หมายถึง แผนงานลดความเสี่ยงและแผนงานควบคุมความเสี่ยง
- 3.17 **การตรวจประเมิน** หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบ เป็นอิสระ และกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อดำเนินการให้ได้มาซึ่งหลักฐานตรงตามข้อกำหนด โดยพิจารณาจากเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกตในพื้นที่ทำงาน เพื่อนำมาประเมินความสอดคล้องตามข้อกำหนดให้เป็นไปตามเกณฑ์การตรวจประเมิน
- 3.18 **ระเบียบปฏิบัติงาน** หมายถึง การอธิบายภาพรวมของการทำงานในกระบวนการทำงานที่เกี่ยวข้องกับอะไร ใคร เมื่อไร ที่ไหน อย่างไร มีเอกสารอะไรบ้างที่เกี่ยวข้อง
- 3.19 **ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติงาน** หมายถึง การอธิบายว่าแต่ละขั้นตอนงานมีรายละเอียดการปฏิบัติงานอย่างไร
- 3.20 **บันทึก** หมายถึง เอกสารซึ่งแสดงผลหรือเป็นหลักฐานการดำเนินการของกิจกรรม
- 3.21 **เอกสาร** หมายถึง ข้อมูล และสื่อสนับสนุน อาจเป็นกระดาษ ภาพถ่าย ตัวอย่างต้นแบบ อุปกรณ์เก็บข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่สามารถนำมาแสดงเป็นหลักฐานให้เห็นได้

4. ข้อกำหนด

4.1 ข้อกำหนดทั่วไป

นายจ้างต้องจัดให้มีระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- 1) นโยบายด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 2) โครงสร้างการบริหารด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 3) แผนงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และการนำไปปฏิบัติ
- 4) การประเมินผลและทบทวนการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 5) การดำเนินการปรับปรุงด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

4.2 นโยบายด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

- 4.2.1 นายจ้างต้องกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยจัดทำเป็นเอกสารพร้อมทั้งลงนาม ซึ่งนโยบายดังกล่าวต้อง
- 1) เหมาะสมกับขนาด ลักษณะกิจกรรม และความเสี่ยงของสถานประกอบกิจการ
 - 2) เป็นกรอบในการกำหนดและทบทวนวัตถุประสงค์ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
 - 3) แสดงความมุ่งมั่นเพื่อป้องกันมิให้เกิดความสูญเสีย
 - 4) แสดงความมุ่งมั่นในการปฏิบัติตามกฎหมายความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และสนับสนุนการจัดสรรเวลาและทรัพยากรเพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ
- 4.2.2 นายจ้างต้องให้ลูกจ้างมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 4.2.3 มีการทบทวนนโยบายด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานตามระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้มั่นใจว่านโยบายที่กำหนดขึ้นมีความเหมาะสมกับสถานประกอบกิจการ
- 4.2.4 มีการสื่อสารให้ลูกจ้างทราบอย่างทั่วถึง

4.3 โครงสร้างการบริหารด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

- 4.3.1 โครงสร้างการบริหารด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยนายจ้างต้องดำเนินการดังนี้
- 1) ต้องกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากร คณะบุคคล และหน่วยงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยให้เป็นความรับผิดชอบของสายงานบังคับบัญชาตามลำดับ จัดทำเป็นเอกสาร และสื่อสารให้ทราบโดยทั่วกัน
 - 2) นายจ้างต้องแต่งตั้งผู้แทนนายจ้างระดับบริหาร โดยมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้
 - ก. ดูแลให้ระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ได้จัดทำขึ้น มีการนำไปปฏิบัติ และรักษาไว้ให้เป็นไปตามข้อกำหนดในมาตรฐานนี้อย่างต่อเนื่อง
 - ข. รายงานผลการปฏิบัติงานของระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานต่อนายจ้าง
 - ค. ให้ข้อเสนอแนะต่อนายจ้าง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
 - ง. ส่งเสริมให้ลูกจ้างทุกคนในสถานประกอบกิจการมีส่วนร่วม

4.3.2 สมรรถนะและการฝึกอบรม

- 1) นายจ้างต้องกำหนดสมรรถนะของลูกจ้างที่ปฏิบัติงานอันตราย โดยพิจารณาจากระดับการศึกษา ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ที่เหมาะสม
- 2) นายจ้างต้องกำหนดความจำเป็นในการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับอันตราย และระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยจัดให้สอดคล้องกับความจำเป็นในการฝึกอบรมที่กำหนดไว้ ประเมินประสิทธิผลของการฝึกอบรมและทบทวนเป็นระยะ

นายจ้างต้องจัดทำและเก็บบันทึกที่เกี่ยวข้อง

4.3.3 การสื่อสาร

- 1) นายจ้างต้องจัดทำระเบียบปฏิบัติในการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับอันตราย และระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ทั้งภายในและภายนอกสถานประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้รับเหมา บุคคลภายนอกและผู้เยี่ยมชมในสถานที่ทำงาน
- 2) มีการนำความคิดเห็น ข้อเสนอแนะด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของลูกจ้าง และผู้ที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาและดำเนินการ
- 3) มีการดำเนินการกับข้อร้องเรียนทางด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานจากภายนอกสถานประกอบกิจการ

นายจ้างต้องจัดทำและเก็บบันทึกที่เกี่ยวข้อง

4.3.4 การควบคุมเอกสาร

นายจ้างจะต้องจัดทำระเบียบปฏิบัติในการควบคุมเอกสารในระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อให้เอกสารมีความทันสมัยและสามารถใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยต้องควบคุมดังนี้

- 1) มีการอนุมัติเอกสารก่อนนำไปใช้งาน
- 2) มีการทบทวนเป็นระยะ กรณีมีการแก้ไขจะต้องมีการระบุสถานะของการแก้ไข
- 3) มีการระบุสถานะของการยกเลิกกรณีมีการยกเลิกเอกสาร
- 4) มีการเขียนเอกสารไว้อย่างชัดเจนและผู้ใช้อเอกสารสามารถเข้าใจได้
- 5) มีการป้องกันการนำเอกสารที่ล้าสมัยแล้วไปใช้งาน
- 6) มีการควบคุมเอกสารที่มาจากภายนอกสถานประกอบกิจการ
- 7) มีการจัดเก็บเอกสารด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

4.4 แผนงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานและการนำไปปฏิบัติ

4.4.1 วัตถุประสงค์และแผนงาน

- 1) นายจ้างต้องจัดทำวัตถุประสงค์ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยจัดทำเป็นเอกสาร วัตถุประสงค์นี้จะต้อง
 - ก. สอดคล้องกับนโยบายด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
 - ข. สอดคล้องกับกฎหมายความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
 - ค. มุ่งมั่นในการป้องกันการประสูติเหตุ การเจ็บป่วย และโรคจากการทำงาน
 - ง. มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและวัดผลได้
- 2) นายจ้างต้องจัดทำแผนงานเป็นเอกสารเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานประกอบการบิจการ โดยแต่ละแผนงานอย่างน้อยต้องกำหนด
 - ก. บุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบ
 - ข. มาตรการควบคุมการดำเนินการตามแผน
 - ค. งบประมาณ และกรอบระยะเวลาดำเนินการ
- 3) นายจ้างต้องกำหนดเกณฑ์วัดผลการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และแผนงาน
- 4) นายจ้างต้องกำหนดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามแผนงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และแผนงาน พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม นายจ้างต้องจัดทำและเก็บบันทึกที่เกี่ยวข้อง

4.4.2 กฎหมายความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

- 1) นายจ้างต้องจัดทำระเบียบปฏิบัติในการชี้แจงและติดตามกฎหมายความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
- 2) นายจ้างต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมาย และกำหนดผู้รับผิดชอบในการนำกฎหมาย ไปปฏิบัติและรักษาไว้ในสถานประกอบการ นายจ้างต้องจัดทำและเก็บบันทึกที่เกี่ยวข้อง

4.4.3 การจัดการความเสี่ยง

- 1) นายจ้างต้องจัดทำระเบียบปฏิบัติการชี้แจงอันตราย การประเมินความเสี่ยง และจัดทำแผนจัดการความเสี่ยง
- 2) นายจ้างต้องชี้แจงอันตรายและประเมินความเสี่ยง ด้วยวิธีที่เหมาะสมให้ครอบคลุมทุกกระบวนการของสถานประกอบการ
- 3) นายจ้างต้องกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่ต้องทำการชี้แจงอันตราย การประเมินความเสี่ยง และจัดทำแผนจัดการความเสี่ยง รวมทั้งสื่อสารให้ทุกคน ในสถานประกอบการทราบ

- 4) วิธีการในการกำหนดมาตรการควบคุมความเสี่ยง ควรพิจารณามาตรการเพื่อลดความเสี่ยง ดังนี้
 1. การขจัดอันตราย
 2. การทดแทน
 3. การควบคุมทางวิศวกรรม
 4. การควบคุมเชิงบริหารจัดการ
 5. อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล
 - 5) นายจ้างต้องทบทวนการขจัดอันตรายและการประเมินความเสี่ยงตามเวลาที่กำหนด
 - 6) นายจ้างต้องให้ผู้รับเหมามีส่วนร่วมในการขจัดอันตรายและการประเมินความเสี่ยง พร้อมทั้งมีการสื่อสารไปยังลูกจ้าง ผู้มีส่วนได้เสีย และผู้ที่เกี่ยวข้อง
- นายจ้างต้องจัดทำและเก็บบันทึกการจัดการความเสี่ยง

4.4.4 การควบคุมการปฏิบัติงาน

นายจ้างต้องกำหนดระเบียบปฏิบัติเพื่อจัดการความเสี่ยงจากการปฏิบัติงาน และกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ข้อบังคับหรือขั้นตอนและวิธีปฏิบัติงานที่ปลอดภัย และกฎระเบียบด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน รวมทั้งมาตรการควบคุมทางวิศวกรรม
- 2) การควบคุมที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง
- 3) การควบคุมที่เกี่ยวข้องกับผู้รับเหมาและผู้เยี่ยมชมในสถานที่ทำงาน
- 4) การเตือนอันตราย
- 5) การจัดการความเปลี่ยนแปลง

นายจ้างต้องจัดทำและเก็บบันทึกที่เกี่ยวข้อง

4.4.5 การเตรียมความพร้อมและการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน

- 1) นายจ้างต้องมีการระบุสถานการณ์ฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้น
 - 2) นายจ้างต้องจัดทำระเบียบปฏิบัติ สำหรับการเตรียมความพร้อมและการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน
 - 3) ในการวางแผนตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน นายจ้างต้องพิจารณาถึงการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในการขอความช่วยเหลือและการแจ้งเหตุ
 - 4) นายจ้างต้องมีการฝึกอบรมและฝึกซ้อมแผนตอบโต้ภาวะฉุกเฉินให้กับลูกจ้างทุกคนในสถานประกอบการ ตามเวลาที่กำหนด
 - 5) นายจ้างต้องมีการทบทวนแผนและตรวจสอบอุปกรณ์ที่ใช้ในภาวะฉุกเฉินเป็นระยะ
- นายจ้างต้องจัดทำและเก็บบันทึกที่เกี่ยวข้อง

4.5 การประเมินผลและการทบทวนการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

4.5.1 การประเมินผล

นายจ้างต้องจัดทำระเบียบปฏิบัติในการประเมินผลการปฏิบัติงาน และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ครอบคลุมถึง

- 1) เกณฑ์ชี้วัดผลการปฏิบัติงานตามแผนงานทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ
- 2) การปฏิบัติตามกฎหมายความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 3) ผลการปฏิบัติตามข้อกำหนดของระบบการจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 4) สถิติการเกิดความสูญเสีย

นายจ้างต้องจัดทำและเก็บบันทึกที่เกี่ยวข้อง

4.5.2 การสอบสวนอุบัติเหตุและเหตุการณ์เกือบเป็นอุบัติเหตุ

นายจ้างต้องจัดทำระเบียบปฏิบัติสำหรับการสอบสวนและวิเคราะห์อุบัติเหตุและเหตุการณ์เกือบเป็นอุบัติเหตุ โดย

- 1) การสอบสวนดังกล่าว จะต้องดำเนินการโดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น และต้องสอบสวนโดยเร็ว
- 2) มีการนำมาตรการปฏิบัติการแก้ไขที่ได้จากการสอบสวนไปดำเนินการ เพื่อขจัดสาเหตุไม่ให้เกิดซ้ำ
- 3) ผลของการสอบสวนจะต้องมีการสื่อสารให้ลูกจ้างในสถานประกอบการกิจการทราบ

นายจ้างต้องจัดทำและเก็บบันทึกที่เกี่ยวข้อง

4.5.3 การตรวจประเมิน

- 1) นายจ้างต้องมีการตรวจประเมินระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อ
 - ตรวจสอบว่ามีระบบและองค์ประกอบของระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีความเพียงพอ มีการนำไปปฏิบัติอย่างเหมาะสมและสามารถรักษาระบบไว้ได้
 - พิจารณาระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีประสิทธิผลเป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานประกอบการ
 - 2) นายจ้างต้องจัดทำระเบียบปฏิบัติในการตรวจประเมิน เพื่อกำหนดความสามารถของผู้ตรวจประเมิน ขอบเขต ความถี่ วิธีการ และการรายงานผลการตรวจประเมิน
 - 3) ผู้ตรวจประเมินจะต้องมีความเป็นกลาง โดยเป็นอิสระจากกิจกรรมที่ตรวจประเมิน
- นายจ้างต้องจัดทำและเก็บบันทึกที่เกี่ยวข้อง

4.5.4 การทบทวนการจัดการ

นายจ้างต้องทบทวนระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้ ข้อมูลสำหรับการทบทวนการจัดการต้องรวมถึง

- 1) นโยบายด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 2) การบรรลุวัตถุประสงค์ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 3) ข้อเสนอแนะ ข้อร้องเรียนด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 4) การดำเนินการแก้ไขและการดำเนินการป้องกันเป็นไปตามผลการสอบสวนอุบัติเหตุและเหตุการณ์เกือบเป็นอุบัติเหตุ
- 5) ผลการตรวจประเมิน
- 6) การปฏิบัติตามกฎหมายและผลการปฏิบัติ
- 7) การติดตามผลการประชุมครั้งที่ผ่านมา
- 8) การเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่อการจัดทำระบบ

นายจ้างต้องจัดทำและเก็บบันทึกที่เกี่ยวข้อง

4.6 การดำเนินการปรับปรุงด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

4.6.1 การแก้ไข การดำเนินการแก้ไขและการป้องกัน

นายจ้างต้องจัดทำระเบียบปฏิบัติสำหรับการแก้ไข การดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นและการดำเนินการป้องกันแนวโน้มความบกพร่องที่อาจเกิดขึ้น โดยครอบคลุมถึง

- 1) การแก้ไขข้อบกพร่องที่พบ
- 2) วิเคราะห์สาเหตุของข้อบกพร่องที่ทำให้ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดซ้ำ
- 3) ทบทวนประสิทธิผลในการดำเนินการแก้ไขและการดำเนินการป้องกัน
- 4) สื่อสารผลการดำเนินการแก้ไขและการดำเนินการป้องกัน

นายจ้างต้องจัดทำและเก็บบันทึกที่เกี่ยวข้อง

4.6.2 การกำหนดระยะเวลาในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

- 1) นายจ้างต้องนำผลที่ได้จากการทบทวนการจัดการ ไปดำเนินการปรับปรุงระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
 - 2) นายจ้างต้องนำผลการทบทวนการจัดการไปสื่อสารให้กับลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง
- นายจ้างต้องจัดทำและเก็บบันทึกที่เกี่ยวข้อง

5. เอกสารอ้างอิง

สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน). **ระบบมาตรฐานความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน สำหรับสถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก**” ปี พ.ศ. 2557

สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน)
เลขที่ 18 ถนนบรมราชชนนี แขวงจิมพลี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170

 www.tosh.or.th [สสUn-TOSH](https://www.facebook.com/ssUn-TOSH) [TOSHThailand](https://twitter.com/TOSHThailand) 02 448 9111 @TOSH